

Lục Tỉnh Tân Văn

Directeur Politique — L. MARTY
Adm. Général — NGUYỄN-V. CUA
ADMINISTRATION
ET RÉDACTION :
 Saigon, Rue Cathala, 153-155 (1er Etage)

GIÁ BÀN :
 Nam-kỳ, Trung-kỳ và Cao-mán
 Một năm . . . . . 6 \$ 00
 Sáu tháng 3 50
 Ba tháng 2 00
 Mua báo thì kể từ ngày
 mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng
 mà phải trả tiền trước.

聞新省六

MỖI TUẦN LÊ RA BA KỶ :
NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
 Mỗi số bán lẻ 0 0 4
 TELEPHONE N° 175 Adresse télégr. : LUCTIPH-SAIGON

GIÁ BÀN :
 Bắc-Kỳ, Lào, Đai-Pháp
 VÀ TRƯỚC ĐIA.
 Một năm . . . . . 7 \$ 00
 Sáu tháng 4 00
 Ba tháng 2 25
 On s'abonne sans frais dans
 tous les bureaux de poste.

POUR LES ABONNÉS, s'adresser
 à SAIGON : Aux bureaux du Journal.
 à HANOI : Aux bureaux du Trung-
 Bắc-Tân-Văn.
 On traite à forfait pour les
 contrats de longue durée. Les
 prix sont payables d'avance.

MỤC LỤC

1. — Hội cần kiệm đã đến.
2. — Âu-châu điện-báo.
3. — Gương báu.
4. — Cách-tri nhập-môn.
5. — Kế cấp gúp bà già.
6. — Trèo cao thì nặng.
7. — Ai tin.
8. — Thông báo.
9. — Báo việc quan.
10. — Cop đánh lừa người.
11. — Tin Đông-dương.
12. — Sự phạm Học-khoa.
13. — Văn-nguyên.
14. — Thai.
15. — Trình thám tiền thuyết.
16. — Hoàn thiên tựa thuật.

HỘI CẦN KIÊM ĐÃ ĐẾN

Annam xin ghé mắt, ghi đề kể lâu dài

(Tiếp theo)

Trong số trước, tôi có nói anh em chúng tôi mang ơn cần công kiệm của mà bị người chế tham lam tiện tặc, nên cứ sơ sài của chen nhau mà làm lúc vơi chơi, bỏ quá ngày giờ, chẳng nài lạng phi. Ấy là một điều nên sửa cho lập buổi phong-trào, xét vì sáu mươi năm dư, tại anh em tôi lưỡng ần chơi, không biết cần công, nên công-thương kỹ-nghệ không thông thạo, để cho dân ngoại bang vào thâu đoạt lợi quyền, ngày nay anh em tôi bị cái phong-trào đối-đáp đã nhiều rồi, mới thức tỉnh giấc mộng, coi lại mình đã trễ bước. Tuy vậy mà chưa lấy chi làm muộn, vì còn trong nhà có sức anh ; đang hồi-phong điều vô thuận, những tay ưu thế mà thời ra hùn hiệp lập đại-thương, lớp thì lập hội canh-nông, lớp thì lo lập nhà-máy xay, lớp thì lập tiệm bán buôn đủ thứ, các nhà Annam có con, nhà nào mà không lo cho con ăn học. Nào là trường canh-nông thương-mại, trường kỹ-nghệ sản kia, nào là trường y-khoa, trường luật khoa, trường quốc-văn, Sư-phạm, trẻ thiếu-niên đua tới, tập-tành kinh-sĩ nghiệp-nghề, đường ấy cái sanh-mạng của anh em tôi, cái tương-lai của xứ tôi, không e chìm đắm, nếu chỉ em tôi là đàn-bà con-gia Annam biết cần công kiệm của như anh em đàn-ông chúng tôi đó vậy. Đàng con bọn đàn-ông, lớn thì lo kết dây Đoàn-thể, cùng nhau tương-ái tương-thân, dặng mà tranh lợi tranh quyền, nhỏ cho đoàn hậu tấn ; nhỏ thì lo tập-tành nông-thương kỹ-nghệ, ngõ sau giữ mối lợi nhà, bọn râu mày biết lo xa như vậy, mà nếm cái bọn quân-xoa không biết cần kiệm, thì có khác nào tát mương mà không chặn nước, sợ trộm mà cứ chà đạp gãi chàng ?

Ấy vậy cơ hội này là cơ hội anh em tôi kẻ nhau thức dậy mà lau ghen, chạm mắt, rửa cho sạch bụi nhơ, rửa dặng không công tự nơi người chủ qui chủ trương, sạch không tại nơi mặt lệ-gia nội trợ.

« Các anh nghe tôi dở tại người chủ qui chắc sao các anh—dầu không vấn nạng—trong bụng cũng lấy làm lạ làm kỳ chờ lẽ nào không; mà nếu các anh chịu khó rón ngòi mà nghe tôi giải phân cạn lẽ rồi, chắc sao các anh cũng cho lời luận của tôi tuy thô sơ mà hữu lý.
 « Và lại đàn-bà Annam là chủ qui, hằng ngày lo sáng-sóc việc trong, phải biết kiệm biết cần, phải biết còn biết hết. Nếu chổng mông lo việc ngoài, vỵ chẳng lo việc trong, cứ hề tròng cho chổng bước ra, dặng năm dục hạ, cờ bạc xa-xi, cùng là so nhàn-sống sắc, với nhau mà thôi, bỏ phế việc nhà mất còn trời kể, thiếu đủ thứ lo, chẳng biết thương chổng dãi nắng dầm sương, cùng là vào lón ra củi, thì làm sao mà đư ăn dư để tình lợi quanh năm đư tay làm bần nhai đó là may đư xài gióp tháng đó là phước. Nếu đàn-bà Annam là chỉ em tôi mà rỏ dặng chuyện còn cho ai ngồi nấp trong bụi rình hai con chó nhà đưng tranh thắng phụ với nhau, ắt em tôi giữ mình tình giặc.
 « Tôi xin kể sơ chuyện ấy tại đây.
 « Hai con chó nhà ra đồng chăn, « chiến, vì một sự tranh hơn tranh « thua mà ra sự bất hòa, hai đưng « tranh đấu. Chó sói ở rừng đến thấy « vậy ngồi nép mặt trong bụi, « coi, lại thâm tình, đợi cho lúc « cần với nhau cho vùi-rời, ra, chẳng « những bắt chiến, lại giết hết cả hai « dất, rồi háu hoạn.
 « Sói tình vậy cũng hay, chẳng « để hai con chó nhà, cần nhau một « hồi lâu mệt rồi, mình mày xê-xai, « máu chàng động vũng, chợt thấy « Sói ngồi rình trong bụi. Con kia « mới nói với con nọ rằng :
 « Thôi, ta với mi đầu thế nào cũng « đồng-chúng đồng-bào, chẳng hơn « thua với nhau làm gì, hãy xem con « chó Sói ngồi rình bọn ta kia, nó rình « coi bọn ta tranh đấu với nhau cho « mỗi kẻ rồi, ắt nó sẽ nhảy ra mà vát « chiến của ta và giết bọn ta chết hết.

ÂU-CHÂU ĐIỆN BÁO

Paris, le 26 Août 1919

Vụ M. Judet
 Báo Petit Parisien có ảnh-hành gây thếp của Vonjagow, là quan A-lo-mann giới cho quan trấn A-lo-mann ở thành Bruxelles, thuộc nước Belgique, năm 1914, mà nói rằng M. Judet, chịu lãnh hai triệu quan tiền mà truyền bố tây vị A-lo-mann cho ngã lòng dân nước Pháp.

Đổi cải về tờ hòa
 Hội Thân-sĩ đã khởi đổi cải về tờ hòa.

Hội nghị hòa với Roumanie

Hội Nghị-hòa đệ chỉ trách nước Roumanie một lần nữa về sự nước Roumanie chẳng kể lời Liên-hiệp cử chiếm thâu tài-vật của nước Hongrie qua lại. Hội Nghị-hòa phiên nơi nếu mà nước Roumanie không chịu thời thì e sanh đều biến trong.

Bừu-tr-Vực dặng

Tin Bừu-tr-Vực dặng báo rằng binh nghịch đã chiếm thành Odessa.

Paris, le 27 Août 1919.

Tờ hòa với nước Autriche

Thương-hội Công-dồng thâu nạp các điều về tài-chánh kinh-tế giao trong tờ hòa với nước Autriche.

Đức Wilson với Turquie

Theo như lời các báo, đức Wilson có tư chí khuyên Turquie phải bỏ y giết bỏ dân Armenia, dặng chẳng ngại sẽ diệt khoản thứ hai trong bốn khoản giao về sự dặng đưng cải vương quyền trong đất Turc.

Vậy mi với ta bỏ-việc hờn riêng, để lo việc chung, lo bình vực nhau thì hay hơn. Hiệp lực nhau nước nó mới thôi cho biết mặt.
 « Con nọ nghe phải, liền bước « nhau áp rước Sói chạy thối le trốn.»

Ấy đó nếu chỉ em của tôi biết chuyện này, thì rõ cuộc chỉ em tôi tranh đua nhau đó có kẻ ngồi rình thủ lợi, thì chỉ em tôi ắt người lòng, có đầu như lực này, đã chẳng lo buồn gần bán bưng, khỏi chịu dầm sương dãi nắng, ở nhà đánh ngồi không mà đở tiền, chẳng chịu liêu cái ử công ra mà đở vớt cho chổng một phần gánh nặng. Không làm bán nhà bán đất, không theo tiêu và may, chẳng nhìn biết, một lát quang âm ấy tắt vàng, đánh đề mà câu tóm câu cá.

(Còn nữa).

MỘNG-HUÊ-LÀU.

Gương báu

Đồng-bang hãy noi theo

Nghe tin, tại hạt Tân-an, có ông Thuận, ông Nguyễn-minh-Chiêu, ông Nguyễn-khue, ông Hưng-trường Đệ, với ông Cai-tổng Hồ tại chợ Thủ-Thừa chẳng nề hao hơi mồn sức, khuyển khách người trong tỉnh ra hùn hiệp buôn bán và buộc chặc, mời dầy Đoàn-thể.

Bôn-báo rất mừng rất khen, mau bìa danh để làm gương báu.

Cách-tri nhập-môn

VẬT TÁNH-HỌC
 (Histoire naturelle)
HỒI THỨ VII
 (Tiếp theo)
 Loài ngựa

Bất câu loài vật chi mình chi hàm răng của nó thì biết rằng loài ăn thịt hay là ăn cỏ (herbivores). Hệ loài ăn thịt thì có răng khóa nhọn; còn loài ăn cỏ thì răng bằng. Nền ngựa tuy có hai cái này, nhưng chẳng nhọn bén như răng gấu, chó, cạp, heo. Và lại loài ngựa có móng càng khác hơn các loài thú kia dưới cẳng tron một móng mà thôi.

Trong loài ngựa có năm thứ là: Lừa, Hồ-ban-mã (ngựa có vằn như cạp) con La (mule) Huế-diêu-mã, (ngựa có vằn sọc) — zèbre.

Phân thứ chi thú
 (là loài thú ăn rồi mà nhai lại)
 (Ruminants)

Trâu, bò, dê khi ăn thì không cần nhai nhỏ, đến chừng ăn rồi, thì đem lên mà nhai nhỏ lại cho dễ tiêu hóa. Bướn này móng cũng khác hơn loài ngựa, dưới bàn chân làm hai móng, thời nhỏ ở trên cao và có hình bao-lư.

Loại này có mà ngựa mẹ và hiện hình ở con Lạc-đá, và Lạc-đá có hai giống, một thứ có hai cái u (trên lưng (chameau) một thứ có

XA-BÔNG MAT-XAY
 Tốt nhất có Đông-dương

Con ngựa một sừng

HAO-VINH Công-tý
 (HÀNG ANNAM)
 146th Rue Lefevre, Saigon
 AGENT EXCLUSIF

một u (dromadaire); thứ hai u ấy sanh sản tại Á-châu, thứ một u sanh sản tại Phi-châu (Afrique).

Lạc-dã tánh nó đã thuần lương mà hay chịu cực khổ, nên người ta thường dùng nó mà đi qua mấy cái biển cát (sa-mạc).

Kề cặp gặp bà già

Kề cặp gặp bà già, khổ mà chạy chơi, Bữa qua, 28 Aout, đang lúc ban mai, một người đờn ông Annam bỏ tịch chẳng phải thiện nhơn, vào tiệm Khách-trú đòi một miếng giấy bạc trăm đồng. Quan kỹ điện, Khách-trú nhận chắc chẳng phải mặt có giấy Cent nên chẳng đòi, lại chạy kêu lính kìm mà mách thối. Gặp nhâm M. Robert; người tuy mới lãnh chức mà sẵn khiêu trình-thám, nghe qua liền tức theo người đờn ông ấy. Theo tới Chơ-mai Sài Gòn mới gặp người đang đi với một người đờn bà Annam; người đờn bà ấy tay có đeo đôi neo đặc bưng một thúng kê-nê, nào là xuyên lảnh vải số, nào là trọc thịt bộn bộn, mua về sắm ăn sắm mặc.

M. Robert bắt hết cả hai, dẫn về bốt. Về tới bốt, trước mặt quan Đốc-lý toản-cảnh, xét mình anh ta giấy bạc lờ ra nhiều lắm, còn người đờn bà, có đầu tóc, rớt xuống một miếng giấy Cent và giấy hai chục bộn-bộn. Thấy vậy, ai lại chẳng nghi; hỏi ra người đờn ông khai rằng ở Biên-hòa mới xuống thuyền xe mười một giờ sớm mai, mà người đã thấy anh ta rảo đi từ hồi mười giờ sáng. Hỏi riet anh ta ông đầu hồi hôm, anh ta chỉ một nhà ở đường Siralégique. Sở Mặt-Thăm liền đến nhà ấy xét, bắt được một khẩu súng và thuốc đạn, máy bộ giấy Cent, trang vật bằng vàng đã nấu ra nên. Xét bấy nhiêu đó rồi, có ý xét cho đăng cây sống sấu, theo như tiếng phong văn, mà xét cùng không quá. Thời may, M. Wittwer ngợ ý soát trong vách lá và cửa nóc. Năm vách mà rung thử, thỉnh lình trên có một vật rơi xuống một cái đồ rất nặng nề, tưởng đã rơi đầu M Wittwer. Coi ra mới hay là cây súng sấu lòng đờn trong áo vải. Ấy là cây súng muốn tìm kiếm cho đăng đó.

Tờ ra vàng bạc đầu là của trộm cướp. Cũn chứa đó tiền ăn đã nhiều, chẳng phải tay lương thiện. Bắt hết về tra xét coi của ấy trộm cướp của ai. M. Palanque bị mất bí thuốc đàn ngày nọ nhìn quyết những bí thuốc đàn bắt đăng đó của ông, còn vàng với bạc trị chưa đăng. Khá khen MM. Wittwer và Robert lập nên công đáng thưởng.

Trèo cao té nặng

Bữa thứ bảy, 30 Aout, lời lờn ở một giờ ban mai, tại đường d'Adran, tên khách-trú về chữ trèo cao té nặng, nặng cho đến đôi bẻ đầu, nằm trên vũng máu mà chết.

Đầy phở đường d'Adran đây bên tay mặt, số châu, mới cắt lại, các tiệm mới dọn về đều lo sơn thết, về chữ để hiệu. Một tiệm cơm khách-trú chưa rõ là hiệu gì, đang về chữ trước căng phở lâu số 68, gần bên nhà-quán Sanh-Sanh. Tên thợ về chữ, về bôn chữ bêu trái rồi, đang lo về bôn chữ bên tay mặt, rồi trật chơn té xuống thêm gạch, Tì trên gậy xuống thêm chông cao, sức chông bôn thướt, nhưng bởi tên khách ấy nhỏ em, lại té dọng đầu xuống, lên bết óc, hết thở, nằm trên mặt vũng máu bồng.

Cáo báo ra, sở tuấn-thành đến lấy khai rồi dạy chờ thầy để chờ quan lương y khám nghiệm.

AI TIN
(Nécrologie)

Nghe tin là Vương-Quốc biệt danh là Nguyễn-thị-Lê tạ thế. Bà hoàng thọ đăng 82 tuổi.

Ngày 25 aout đi cửu táng tại Trảng-bàng có quan Chủ-quận, tòng và làng với thừa bâng có hữu đồng đứ.

M. Thái-hữu-Võ, Tri-phủ hư-tri là cháu rể của bà với-linh phu-nhơn kinh lời cảm tạ quan Chủ-quận Trảng-bàng, Tổng Hàm-ninh-Hà và làng Giãloé với thân bâng có hữu đứ hậu thừ, đứ đứ.

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC
(Nouvelles du pays)

GIẤ BẠC VÀ GIẤ LỬA
Giá bạc kho nhà-nước . . . 7 l. 50
Giá lửa, ta 68 kil. chớ tới nhà máy Chơ-lơn (bao trị lai) : 5415 tới 5420.

NAM-KY
(Cochinchine)

Cholon

Ấn-cướp cạn
Hôm qua đây lời 12 giờ khuya, một bộn lời một chục đứ đứ, cây-bèo sáng trong tay, áp vào phá cửa áo vô nhà thấy Bui-duy-Minh 80 tuổi ở đường Stratigique đánh tưng bưng nào thấy Minh nào tình-nhân của thấy là có Ng-lhi-Ngót 36 tuổi đều bám mình mà cã, rồi tóm tháo áo-quần, vàng-bạc, sồi-tích, hột-sơn công cả thấy có trên 2072 \$ 00 và 200\$00 đồng bạc hiện, lại với giấy tờ khác nữa. — Quá lung.

Biên-hòa

Ông cán máy cày xe ngựa

Ngày 26 aout 1919 có một cái ông cán máy của hạt Biên-hòa chạy cày công đờn đường làng Hòa-an, lúc 10 giờ tên chạy máy là Trần-v-Chân ngừng máy xuống nghỉ để chớ tên Nguyễn-vi-an học làm cu-li coi chừng lửa (vi tên chụp lửa mắc đi chớ) trong lúc ấy có cái xe ngựa (xe 2 bánh) của tên Lương-vân-Tiền ở làng Tân-hạnh chạy xuống. Khi chạy ngang qua ông cán thì Ngoc-lai làm thanh vận máy cho ông cán chạy tới, vì chưa theo nên ông cán chạy lui cào ngang đường làm cho xe ngựa tản thời lờng nan, lúc ấy tên coi máy kêu Ngoc-bieu cho chạy tới, đứng tránh đường cho xe ngựa. Ngoc-bieu y lời cho chạy tới mà chạy lại xe ngựa; tên đánh xe ngựa thấy việc như vậy nên ngợ cấp nên bỏ xe và ngựa, ông cán chạy tới cày luôn xe và ngựa, một lát sau tên trốn chạy luôn nằm về phía sau, tên là Ngoc-biet cho máy chạy mà chưa chịu cày bánh). Rất may chàng có hại đến mạng người.

Ấn cướp hành hung

Đêm 27 rạng mặt 28 aout 1919 có một đảng ấn cướp chừng 12 đứ về mặt, lời 24 giờ vào phá cửa nhà của thị-Thor ở làng Đại-an. Khi chủ nghe một phát súng hoảng chạy trốn. Ấn cướp phá được cửa-vào rồi soát tóm thầu đồ và bạc chừng 100 đồng bạc. Còn thị-Thor ra khỏi nhà mới là làng, người con là Hương-quan cựu tên Nguyễn-v-Dung ở gần nghe mẹ la, đến tiếp, a vô cự với bộn ấn cướp, bị một phát súng vô ngực rất nặng. Ấn cướp án hàng rồi buồm; khi ấn cướp đi đã xa, làng mới tới tiếp, thấy tên Dung bị trọng thương, điệu xuống nhà thương điều trị. Việc tòa còn mở đăng tám kiếm ló sát nhơn ấy.

Cũng là ấn cướp nữa

Đêm 28 rạng mặt 29 aout 1919, cũng có một đảng ấn cướp chừng hơn mười đứ đến đánh nhà tên Chéc Trần-Kiem, 52 tuổi ngụ tại làng Bình-hạnh hạt Biên-hòa.

Trần-Kiem thấy ấn cướp phá cửa, nóng ruột, cự lại, ngặt quá bắt địch chúng, nên bị trọng thương. Khi thì gia nằm rồi mặc sức ấn cướp khuôn đó, ấn cướp kéo đi hết tối, tài gia rảng đây là làng; làng đến tiếp, thì việc đã rồi. Tình mặt và đồ và bạc gần trót ngàn. Nghe nói bộn ấn cướp này cũng là có súng nữa. Tòa đương sai người tầm nã bộn ấy.

Báo niệm quan
(Partie officielle)

- Lên Châu-quản lương 780 \$00**
MM. Nguyễn-ngọc-Chung Đội nhứt hạng
Quach-Yat
Vô-v-Liên
Phạm-v-Dương
Nguyễn-v-Đê
Nguyễn-v-Kết
- Lên Phó-quản lương 720 \$00**
MM. Trần-Thang, Đội nhì hạng.
Vô-v-Hô
Phan-v-Ngôn
- Lên Đội nhứt lương 680 \$00**
MM. Đào-v-Nhiều Phó-Đội nhứt hạng
Nguyễn-v-Biên
Nguyễn-v-Bảo
Nguyễn-v-Hàn
Nguyễn-v-Kinh

Lên linh-tuấn nhị hạng lương 300 \$

- M.M. Ng-v-Điêu, linh tam hạng;
Cao-v-Vàng,
Ngô-v-Mua,
Lê-v-Gia,
Ng-v-Nghiêm,
Trần-v-Ta,
Chung-v-Phúc,
Phạm-v-Lua,
Trình-v-Hồ,

Lên linh tam hạng, lương 240 \$

- M.M. Ng-v-Lâu, linh hậu bộ;
Ng-v-Giang,
Bùi-v-Hoai,
Ng-v-Tuân,
Phạm-v-Tuân,
Ng-v-Đông,
Ng-v-Luông,
Dương-v-Kể
Ng-v-Dinh,
Lê-v-Phu,
Trần-v-Chung,
Ng-v-Muôn,
Mai-v-Hiệp,
Ng-v-Hoàng,
Diệp-v-Lý,
Ng-v-Giỏi,
Lê-v-Bờng,

Cọc đánh lừa người

Có tên kia thiện về nghề đánh bạc. Ngày nọ đi đánh được nhiều có trắng quay đem về. Đường về nhà phải đi qua một cái trường. Khi anh ta qua đũa trường, rồi bị chừa sơn-lâm ra đón đàng, cọt găm hết chuyễn vang rúng động một góc rừng, chừa vòn lại muốn chụp anh quay cò.

Anh ta thất đảm kinh hồn, gặp lúc nguy hiểm trong chốn rừng xanh hiu quanh một mình như vậy, ắt là vô phương đào tị, đành cam chịu chồn mình vào bụng cọt rồi còn gì!

May đần trong lúc tâm-hồn tán-loạn ấy, bầy cò anh ta đương quay trên vai vũng cát mình muốn bay làm cho động đến mình anh ta hồi tinh tâm-thần lại. Anh ta mới nghĩ ra một kế . . . . . t thời thì thời . . . . . ta hãy lấy cò mà thế mạng cho ta coi có đăng cùng chăng? Tay thì nắm mớ mớ ra một con cò, mặt cứ chăm-bầm ngó chừng cọt, sọt cọt cả miêng hỏn. Mớ rồi thì quăng cò ngay vô miêng cọt. cọt tấp lấy mà nuốt liền, rồi cũng há miêng ra làm đứ nữa. Anh ta phải mớ cò ra quăng vô như trước vậy, mà mỗi lần quăng vô là mỗi lần cọt ngậm miêng lại mà hỏn rồi thì cũng há miêng làm hung vậy hoài. Anh ta bắt đứ đi phải mớ hết giố cò mà quăng rảo vô miêng cọt. Sau rồi thì cọt hết há miêng.

Không biết cọt biết hết cò rồi mà ngậm miêng, hay là bụng no cảnh hồng mà ngậm miêng, bộ mặt đứ đàng hung tợn khi này, bây giờ hóa ra hiền lành vô chừ.

Anh ta thấy vậy dễ dòn gánh xuống nhè nhẹ men men bước chơn lai gần cọt (vì bình sanh anh ta có tánh kỳ khôi lắm). Thì thấy cọt cứ im liềm không động đàng chỉ hết. Khi đến tận nơi rồi thì cũng không thấy cọt găm gì chừ cả.

Anh ta làm đần lấy tay rờ lên trên mình cọt thì cũng không sao, bèn rờ cùng trên đầu trên mặt cọt cũng thấy cọt cứ lăm lăm mãi. Anh ta mới đánh bạc làm liều, leo lên cọt cọt, rồi thêm vài xách tai cọt. Chừng nhột, cọt mới vùng một cái học một tiếng quất đuôi chạy vào rừng. Anh ta thất thối thế ngửa, khi tỉnh hồn lại rồi, bước lại lượm cây đòn gánh cũ mà ra về.

Đến nhà vợ mới hỏi, sao mình bữa nay đi không về rồi vậy? Anh chừa mớ tự thuật lại việc gặp cọt giữa truôn từ đầu chí cuối cho vợ nghe, dư lời thì thờ dài. Vợ thấy chừa buồn bã thì tìm phương mà phân giải, nói rằng: Vợ chừa mình nghèo bị cọt ăn hết bạc nhiều cò, làm cho mất gạo của mình trót tháng chẳng chơi, nghĩ đến cũng đau đớn thiệt, nhưng mà thôi, mình mới cho cọt ăn mới leo cọt trên lưng trên cò nò được thì khoái bụng biết đường nào, thườ dơi ai lại được cọt cọt như mình vậy bao giờ!!

Nói thì nói vậy chớ tới xin mình nên xây trở qua nghề khác thì hay hơn, chớ mình cứ giữ cái nghề cũ hoải, e có ngày sẽ bị hại chẳng sai. Vì cọt ăn quết chừ chừ, ra đờn đờn nữa, nếu mình mình cò mớ nạp vào miêng nó cho đầy chừ, ăn chừa nó tằm chỉ, nhằm bữa mình đánh bạc không đờ hay là cò mớ H; thì mình định liệu làm sao bấy chừ.

Anh chừa nghe mấy lời biện giải phân minh; thì vừa y gật đầu sầm sừ trở xây nghề khác mà sanh nhai đờ nhứt.

L. V. T. H.,
Đông-dương,
Quang-U.

Đáng khen

Nghe ông Ngân Hội-đồng Quân-hạt lập hãg lam tra. Trong mười ngày, nửa thì có trả, khuyên người Annam biết Đoàn-thể mua lấy mà dùng.

Cho hay sự ra ngoài đường là nguy hiểm như vậy, phạm môn tránh xe ngựa gì, cũng phải dìm trước ngõ sau mới được, cần thận lắm, chứ không phải ngõ một bề đã dè dặt phòng đâu?

Xe chở thợ

Kể từ 1^h Aout trở đi, ngày nào cũng có xe hơi chở thợ tin vãng lai trong hai xứ Tourane và Qui-nhon. Xe chạy từ 6 giờ sáng cho đến 18 giờ rưỡi chiều, một khoảng đường dài 320 ki-lô-mét, có ghé lại những nơi thành thị ở giữa chừng đường như Quảng-nam, Fafou, Tam-kỳ, Quảng-ngãi, Tân-quan, Bồng-sơn và Bình-định để giao nhận thợ từ và chở hành khách.

Coi như vậy thì biết sự thông đồng càng ngày càng thêm quan trọng thiết yếu, mới năm ngoái đây, vào độ tháng juin, số giấy thép mới khi sự đặt ra việc chở thợ bằng xe hơi, trong hai xứ, từ lúc ấy đến giờ mới tuần lễ chỉ có ba chuyến mà thôi, nay đã có mỗi ngày mỗi chuyến, rồi đi lại liên tiếp trên đường. Nghe đâu rồi đây sẽ có xe thơ như vậy, chạy suốt cho đến Nha-trang, giúp mỗi đường xe lửa Nam-kỳ.

Bị gió

Sáng ngày 11 Aout, trước đường nhà thương họ có khiêng đến một người nằm trong cái võng bằng gỗ, ngộ họ đã bất tỉnh như sơ rỗi, chữa chuyên không lại, đầu chỉ một giờ đã thấy vợ con chạy đến rên rĩ khóc than, thì ra người ấy đã chết mất.

Hồi ra nguyên người ấy làm việc gác đêm ở sở máy xe hòa, chẳng hay đường đêm bị gió-máy gì, ngã sấp xuống đất, tay chân bồng rùng, trán trực một mình, mãi đến sáng ra, các thợ đến làm, thấy vậy mới đem đi nhà thương thì đã không kịp... Ah-hem trong sở đã lo liệu chôn cất xong xuôi.

Nghe đâu bởi ngộ tửu trường phong; ậy cũng nên sự cho cái nghiệp uông rư!

Khốn nạn vì điếc

Hôm nọ ở trên Đường Mới, có cái xe hơi của máy vị qui quan nào đó, đương chạy thấy trước mặt có người, cách xa xa đã bóp còi rinh rinh, nhưng anh chàng kia cứ việc nghênh ngang hai hàng chữ bát, ngại vì cũng đi cả về một hướng, đã chẳng nghe thì chớ, lại còn xàng qua bên này cho nó đến xénh qua bên nọ, làm cho cái xe cũng luông-cuông, không biết chạy thế nào, lúc ấy đã gần khi đến lưng, thì anh chàng mới giật mình nhảy xuống đường để ứng phải xe, nhào đầu lạc địa bị trọng thương phải khiêng vào nhà thương điều trị may sao khỏi chết. Khốn nạn thay thế ra anh chàng điếc cảm điếc cây, chắc đạo này rồi cũng có lẽ sáng-tai ra được chút nào chăng, không thì hại lắm.

Hà-linh

Đánh lộn

Chiều hôm nọ, có một đám đánh lộn, rất là dữ dội.

Một đứa con trai, tác chừng 20 tuổi cùng với mẹ nó, đánh lộn với một đứa con gái, tay cầm chùy đá, nắm chặt lấy con ậy, làm cho xúng vưng xơ vơ.

Người ta thấy vậy tới bồi đầu dưới, có người nói rằng: số là mẹ con chú này cảm do cho nhà chủ con nó, chẳng may làm hư đó nó đi, chủ không chịu, làm rầy, chú sai con đẩy nó ra thay mặt cái họ, nên hai mẹ con đánh nhau một trận.

Đương hồi chuyện, vừa linh tuấn thành bặt cả hai mẹ con thẳng hung bạo kia, đem bỏ bốt.

Nghe đâu quan xử rằng: nếu chú cảm đó làm hư, cứ bắt thường, còn cháu theo luật đàn ông đánh lộn với con gái thì phải bị phạt.

Mất bò

Hai vợ chồng ông kia, làm ăn cần thận, có nuôi một cặp bò, làm chuồng hết sức chắc, bốn phía rào gai, lại treo thùng sắt tây, phòng khi có đũa gian tế vò, thì động nhảm nó kêu để biết mà thức dậy.

Bữa nọ, trời mưa to gió lớn, tối tăm như mực, ông có ý sợ, nằm ngủ một bên chuồng bò, ăn trộm lên vào khi không biết, dất mắt cặp bò của ông. Đến sáng, ngủ dậy, mới hay rằng bò mất.

Vợ chồng than thiết, sừng sột một hồi, chẳng biết nói làm sao, chỉ tinh con mảy cái thùng dầy, để dành có nuôi bò nữa mà treo.

Tin buồn

Bữa nọ, quan chủ kho-bạc là ông Couderc đương ngồi trò chuyện với qui phu-nhơn, bỗng thóc mới con đầu bụng phu-nhơn đi lên giường nằm, yếm giặc ngái ngủ lơ lơ.

Khi lòng lắng, các qui quan cũng quan lại Annam đưa đăm trông thế làm, ai này có lòng thương tiếc vô cùng.

Ngài tuy đã già, mà thần thể tráng kiện lắm, chẳng rõ càng bệnh thế nào, mà ngài vội tách còi trần, thương thay!

Quang-bình

Lễ rước linh cửu quan Tông-dốc

Ngày 3 Aout khi 6 giờ 40, 3 cái xe điện đưa linh cửu quan Tông-dốc Nghệ-an về Huế, ghé qua Bồng-hới, các quan lại trong tỉnh, đón rước một cách rất trọng thể, có làm cái rạp bằng gỗ để quan-lai và có rạp cho qui quyến của ngài nghỉ chừa nửa. Bên phía kết nhà lá, treo cờ, đèn lồng thập rực rỡ.

Hàng tinh làm thật bộ, heo mã tế điện lại có quan Công-sứ đến thăm.

Trước ngài có làm Bô-chánh hồn tinh

Đánh lộn

Bữa nọ, một đứa khổ-sai được phép ra phố mua chi không biết, lạ chi từ tưng đã lâu, nay được thông thì lấy làm thích chí, vô quán uông rư.

Ngày say, nói chi với chú khách, thấy hai người đánh lộn với nhau một trận rất kịch liệt. Chú khách bị sưng mắt, tính bề thua nó, lật đặt chạy báo sở cảnh-sat.

Tên tù bị bắt giải về ngục, chưa rõ quan trên trị tội thế nào.

Quang-ngãi

Bụng làm dạ chịu

Hồi người vợ linh tông chính ở huyện Bình-sơn, nhơn chồng đi vắng lâu ngày, giữ không trọn chữ tình, gặp với người khác, bụng càng ngày càng lớn, đến khi bở, nhụy khai hoa, đầu không được, làng xóm bắt, giải trình quan huyện.

Nay đã đóng gông giải vào tù, ai có bụng một đứa con mới này mà chúng nó sẽ bị án.

Kiến nhau

Nghe đâu chiếc tàu lãnh chở lương chỉ có làm tờ giao-kéo, hai tháng nay 1 kỳ, đầu trong một tuần lễ, quân lính chờ đủ 10 toán, nếu không đủ số, tất phải đợi trẻ lại, mỗi ngày phải chịu phạt 5.000 \$00 đồng.

Hôm nọ người khách lãnh chở ậy cái lộn với ông chủ về sự quả hạn, có lẽ đi kiện nhau đến toà án.

Thua đồ quạo

Hai vợ chồng nhà kia, đưa nhau đánh bạc, khi nào may ăn được của người ta, thì vợ chồng vui vẻ, rồi bị thua, thì mắng chửi, chửi méo, đã mắng đập bát, nhiều khi đánh lộn với nhau, la vang lừng ồm ồm.

Lúc nào thua luôn thì mới thấy tu về nhà tụng kinh cầu nguyện.

Chẳng biết xưa nay, có vị phật nào mà chứng cái lễ ậy, cho vợ chồng họ được bạc không, mà ăn quen cầu hoà. Nghĩ cũng buồn cười thay cái hạng người quá tham, quá hủ như thế.

Mất mộc-kỷ

Tên Lý-trường làng kia, ở huyện Sor-tinh, nhơn say rượu, bị mất mộc-kỷ, trong hai bữa, có người cho chuộc lại.

Hương-chức trong làng hay, đồng đơn đi kiện chủ Lý-trường ậy, sợ e trong khi mặt trận, có ai lấy đóng vò cái giấy gì chẳng, để cho hương-chức phải chịu trách nhiệm.

Nhà sập bị thương

Người lãnh biện kia, lãnh làm sở nuôi tâm. Ngày thường lương, mấy người thợ mộc làm bất cẩn, sập nhào xuống, ba người bị thương, đem hết vô nhà thương điều trị, có một người nặng quá, thân nhơn xin đem về nhà bảo dưỡng, thuốc thang không lại, ít bữa thì đã cứng chết.

Bỏ bấp trông mĩa

Đường năm nay qui giá lắm, nên những đất đai bao nhiêu năm trước nay trông mĩa cả? Cho nên tháng này là mùa bấp, mà chẳng có bao nhiêu, những người thương khách không hiểu vì lẽ gì, bỏ ra mới biết trông mĩa lâu được lợi hơn là bao bấp.

Phuyền

Hai cô đầu vò

Bữa nọ ở chợ, có 2 cô, ăn mặc chải chuốt, diện mạo bảnh bao, việc chi không rõ, cái họ cũng nhau, huông những lời ỏ ẻ, sau đến nơi đánh nhau, một trận rất kịch-liệt, hình như hai vị nữ-tướng, sống pha chơn chiến trường. Làm om sòm giữa chợ, ai thấy cũng cho là bất lịch sự.

Hỏi ra mới biết, số là hai cô vốn bạn chơi thân, thường rù nhau đi thường xuyên trầu tiết.

Một bữa có nọ thua, có kia ăn, có kia nhớ lại bữa trước có nọ còn mắc tiền mình mới sai con ở tới đòi, hay đầu chống có biết được, lấy lời lẽ trách mắng một hồi, có ta giận lắm, chửi phũ phàng đi làm việc rồi, lập tức tới nhà có nọ để cho họ chiến. Khi bước tới nhà thì có nọ đi ra chợ, nên có kia tuốt theo tìm được, đương giữa buổi chợ, gây nhau đánh nhau, chửi nhau mắng nhau, làm mà cả thề điện, tình nghĩa.

Trông mưa

Bây lâu nắng hạn, sắp lúc hết mưa, thấy mây bữa nay khi trời xám, mây đen sẫm, gió nam thổi rất mạnh, mưa sẽ đổ ập ập, im mắt, hết qua qua, tiết trời khi hậu cũng dòi.

Thế mà không được trận mưa to, nhà nông ao ước, mùa màng khô héo, giá gạo mỗi ngày càng cao, cửa biển sông gió, thuyền tề vô không được, là một điều rất nguy cho dân bần, nên có người không mua được gạo mà ăn, nhơn đàn ta thân, tình cảnh rất là thảm thương.

Chó đại cắn

Hôm 27 tháng sáu, mụ Thị-Tiền, ở làng Ai-mỹ-đông, huyện Đại-lực, bị chó đại cắn.

Mụ ậy đã xuống nhà thương điều trị rồi, còn con chó ậy đương sừng bắt mà chưa được.

Bò con mà đi

Có hai vợ chồng kia, kết ngãi với nhau, sanh đứa con gái hơn một tháng, gia thế tầm thường.

Nghe nói rằng ở Dalat là nơi để làm ăn, có nhiều công việc, vợ chồng bầy định thế nào không biết, bữa nọ bò con đại, dẫn nhau đi, chẳng cho ai hay.

Làng giêng nghe tiếng con hò khóc, tưởng nó nhấc chơi, mãi đến 2 giờ chiều, con nghe tiếng khóc, thấy nhà vắng tanh, không ai vô ra chi cả.

Người ở gần lấy làm lạ, chạy qua, thấy cửa đóng, xò cửa đi vô, không có người nào, chỉ một mình con bò nằm khóc. Lật đặt bóng lên, phân khất sủa, khóc hao hời, coi chừng một quá. Tim người cho nó bú, mà không bú được, sau phải nặn sữa nhỏ lần lần vô miệng cho nó, hồi lâu lai tinh.

Thương thay cho đứa con nhỏ, chưa được bao lâu hay tháng, đã chịu nỗi nỗi chua cay: ghét thay cho những người bạc đãi với con, nỡ bỏ mà đi đánh đoạn không thương tình máu mủ, nỡ cắt ruột bỏ đi, tưởng thế thường thì ai có bụng ậy.

Quá chơi nên phải

Một chàng kia, làm việc vô ông chủ nọ, tánh rất siêng năng công việc thông thạo.

Đem kia, không hiểu việc chi, khi bôn giờ khuya, lấy áo quần của mình, trốn đi ngõ nào chưa rõ.

Sáng ngày ông chủ hay, lấy làm lạ, cho người tìm không thấy, coi lại đồ đạc không mất chi, cửa phòng khóa đó vật dụng của chủ đóng chặt cửa khóa bỏ mặt bên giường để to rằng không sợ gian xảo.

Sau khi chàng đi, các chủ nọ tới đòi trình đồng làng, mới hay vì chàng quá chơi, đâm mê cờ bạc, do nọ nhiều quá, sợ e đòi hỏi không có mà trả, bắt đắc phải tránh đỡ cho qua ngày.

Cũng vì cờ bạc, làm cho phải bước gian lao, thế mà nhiều kẻ còn đương tâm, kia cái gương trước mặt.

Nào thấy ơn đâu

Chàng kia, con đồng của giồng, vô chúng sa cờ lữ vận, phải đem thân nương dựa nơi nhà quyền quý, ăn nhờ cho qua lúc gian nan.

Mà chưa chịu có cùng, sanh lòng lưỡng gạc.

Một bữa nói với bà ăn nhơn nhơn, xin về có nương; thăm nhà kẻ nhơn. Bà thương người nghèo cực, lo sắm sửa nành trang cho họ. Hay đâu chàng đi ra chưa được bao lâu, liền trở lại lên vô phòng lấy cái tráp đựng đồ chơi, nào là đồng nỏ vàng, vô thuốc vàng, hộp bạc v.v. ra đi một mạch.

Cho hay vì thiên bất dung gian mới đi khỏi nhà một khắc, gặp bà nhơn của bà thầy chàng có ý sợ, ra hồ sàng sột, lấy làm lạ, dặt tay chàng đi vô nhà, lực trong tay, thấy đồ của chủ, lật là chàng ăn trộm, lấy ra hết cứ chửi mắng chi.

Đi một quãng con nhà quyền quý, lát phải đi công làm, sau cũng gặp thời, cũng đi phải có công làm, lúc đó đầu ăn nhờ nhà người ta, ở chửa trả, ngãi nhơn nhơn, nỏ đánh bắt được của, mang các đồ danh, đã không chớ dung nhơn, rồi hóa ra người khi nhơn, còn ai giám chửa nư.

Chết thay cho người bội ngãi.

Thiên
(Vergée littéraire)

[Thu gia vọng Bồng-Dinh]
Bổ tiền đề

Nhớ bạn như qui mắng hưởng đưong;
Đem thu thao thức mấy canh trường;
Dọng quyền kêu hoán khêu cung nguyệt;
Tiếng nhạn qua chiêm tách đậm sương;

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây này dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương này

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỒI TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRÈNE, nhứt hạng bào-chê sư, kê nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lược-châu chur quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gọi thợ cho tiệm thuốc này mà mua, thì sẽ được vửa lòng. Cuốn ĐƯỢC-TÁNH LƯỢC-BIÊN đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thư cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không.

Kiểm mới ngừng các tàu lửa ha nhau; Tàu ấy chạy rất mau, trong nửa giờ. Đoàn thấy lộ dạng cái lưỡng đen của một chiếc tàu rất lớn, không đời đẹp và kẻ đó thì các tàu cấp theo. Bà-Bôn bị đem ra khỏi phòng và dẫn đến một chiếc tàu rất to. Trong bóng đèn, và coi rõ tàu ấy giống hệt tàu buôn.

Bọn ăn cướp dùng tàu này để làm việc ác, giả dạng tàu buôn. Bà-Bôn ban đầu còn nghi nan chưa định, mà một chấp lái quỳ chặc vậy. Bọn ấy kéo và để trong một chỗ kia, sau tàu, trên chơ-vít, còi trên một cây trụ.

Có chừng 15 người, mặt mày hung ác, tướng ngó đứ đưng trụ chơng quanh và. Cả thảy đều mặt sặc phức mạch-lô Bà-Bôn như có gặp bùa này trên bên E-ri-ê thường; từ lúc và và Bình-kết-Tùng đến đó. Và nói trong bụng rằng: vậy thì bọn này khi lên bờ thì giả hình mạch-lô dưới một chiếc tàu buôn từ-thiện để chơ chơ hém nghi.

Một người bộ tướng dến đàng, mặt coi dữ lợn lại thêm một làm râu đỏ hoe, vệt hơn kia đi tới đứng trước mặt Bà-Bôn, tay khoanh và bôi.

Mi xưng là Bê-hạ của sác-sanh Bình-kết-Tùng phải chăng?

— Bà-Bôn vàng đáp lại rằng: Quà là là bê-hạ của Bình-kết-Tùng đây.

(Sau sẽ tiếp theo)

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa

Nếu chú vị muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo, chạy đặng 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn gạo là hơn 100 tấn gạo trắng mỗi ngày (24 giờ). Nếu chú vị muốn bán tính giá riêng đặng mà lập hoàn thành một cái nhà máy xay lúa, đủ nhà, nẹp đúc, rập máy, cũng chạy đặng khi vận, nói tắt một đờn nghĩa là chạy được.

Nếu chú vị muốn cách để trả tiền và thì hành cho gấp các việc của chú vị sai khiến, thì nên đến tại hãng.

Bonneyfoy & Cie

Đường d'Ormay mà suy tính và hàng này sẽ chi các đờn cần ích cho, hoặc đờn coi kiểu thứ (bản đồ) cũng giá tiền.

Có nhiều giấy tờ làm bằng chứng rằng đã có chú cho nhiều chỗ thành trụ rồi.

Dầu Bạc - hà hiệu «LÔ-TIÊN»

Hảo-vinh Công-ty trình cùng ông-quì-ba đặng rõ.

Dầu BẠC-HÀ (menthe) hiệu LÔ-TIÊN của chúng tôi bán là tốt hơn hết các thứ dầu bạc hà trong cõi Đông-dương này.

Những lời chúng tôi nói đây là lời vàng đá, một mảy chẳng sai. Cuộc buôn-bán của chúng tôi giá đưng nên đồ số như vậy là quyết một sự vững bền trăm năm, về chỉ một món Bạc-Hà lời thì chẳng bao nhiêu mà phải đem lời chúng tôi mà nghĩ cũng qui-đây-qui-ba cho hư danh. Xin quì-ông-qui-bà mua thử một ve, mà đưng thì biết rằng đờn của chúng tôi tốt hơn hết thảy, hơn tho ngọt ngào, mùi vị thiệt các biệt khác cũng chẳng sánh kịp.

Hàng chúng tôi là hàng Annam, lập ra trước là tranh chất lợi quyền với đời, sau là giúp đờn đưng hàng trong cõi thương mại. Bởi vậy nên dầu BẠC-HÀ hiệu LÔ-TIÊN của tôi cũng chẳng tôi nghĩ đến cho giá rẻ mà thôi. Vậy thì người Annam ta, xin hãy nhớ đến phân minh phải thương phải giúp người Annam khi mua hàng này mua được dầu BẠC-HÀ hiệu LÔ-TIÊN, trước là lợi ích của nó có dầu tốt nhất, sau đờn đưng đờn quì-ông-qui-ba.

Thoán như dầu bạc hà, cũng chẳng được vửa ý qui-ông-qui-ba thì xin quì-ông-qui-ba hãy lấy lòng rộng rãi cho hàng chúng tôi biết, thì hàng chúng tôi sẽ rất kỹ mà sửa lại tức thì và cần ơn quì-ông-qui-ba vô cùng.

Dầu BẠC-HÀ hiệu LÔ-TIÊN bán một hàng một thứ nứa riêng để bao lâu nay năm đi nữa cũng chẳng bay hơi.

Lời dẫn cần kíp

Hãy đưng thấy đầu ghi bán rẻ mà ham, què nó vô đờn hại nó mà lại làm cho khổ phôi nứa!

Dầu của hãng chúng tôi nước trắng trong như ngọc, rất ón tinh hảo chẳng có chất chỉ như bọn lớn vào.

Khi mua xin nhớ mà hiệu nó đờn thứ BẠC-HÀ LÔ-TIÊN, khi đưng hãy nhớ mà làm ơn chỉ cho người người chẳng biết. ĐỀ LÀ TÔI NHỚ, tốt hơn dầu thiệt các biệt khác mà giá tiền lại rẻ; bán lẻ cả cái (đ 20) một ve, còn bán số thì 15 đờn một trăm ve, mua nhiều nữa tính rẻ hơn. Về đơn bán lẻ 3 cát rưỡi (đ 35) một ve, số thì 27 đờn một 100, mua nhiều hơn tính rẻ.

Hảo-vinh công-ty kính đờn

LỜI RAO CẦN KÍP
Hội chánh Công-đoan kinh tế ở tại 35 rue Franchet Paris (8e).
Muốn hỏi thăm đờn chi đờn đờn nơi đó.

TRẠI THỢ-MỘC CHẠM VÀ CÁN
Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA
Tại chợ Lái-thiền, đường Abattoir

Trại tôi đưng toàn cặm-lai, trác, gỗ đờng các món theo kiểu kim thời.
— mặt cặm-thạch, thành của hay không
— mặt gỗ liền bốn kiểu.
— mặt cặm-thạch, thành của hay không
— mặt gỗ liền, bốn trụ, một trụ.
Bàn lều 12 trụ, bàn rượu, bàn Salon, bàn viết.

Tủ áo, tủ rượu, tủ thờ cần hay chạm vàng bạc, hai, một, vân, vân.
Qui ông muốn đặt xin gửi kiểu hay là đến tại nhà tôi lựa mà đờn đờn.

Pháp-Việt Khách-lầu
(HOTEL DE FRANCE)
N° 157 Rue Catinat Saigon
HUYNH HUẾ KÝ, QUẢN LÝ

Kính chơng qui ông qui bà rõ, tôi là chủ tiệm ngữ Nam-hồng-Phát Saigon, nay tôi cũng làm quản-lý tiệm ngữ Pháp-việt Khách-lầu số 153-155 đường Catinat, tôi mới sửa lại cho vửa ý qui ông và qui bà, phòng rộng mát, sạch sẽ, có đờng sắt, vàng gỗ, nước trà và có chỗ tắm gội trong nhà, xin qui ông qui bà thờn dịp đi Saigon, ghé lại tiệm Pháp-việt Khách-lầu mà nghỉ, thì tôi sẵn lòng tiếp rước qui ông qui bà luôn luôn.

Giá tiền phòng

Ngoại hạng	24 giờ	1\$60
Hạng nhứt	24	1 40
— nhì	24	1 20
— ba	24	1 00

Tại nhà in "Imprimerie de l'Union" có bán sỉ và bán lẻ các thứ thơ tụng và sách vở kể sau đây, vì nào muốn mua xin viết thư cho M. Nguyễn-văn-Chúa, Directeur de l'Imprimerie de l'Union 157, Rue Catinat Saigon. Vì nào mua sỉ thì sẽ có đờng tiền huê hồng.

1 Tân-Quốc-điền nghĩa đờn 1 31	Mỗi cuốn 0 40	46 Ngô-hồ bình-nam đờn 1 5 5 5	Mỗi cuốn 0 40
2 Hải long đờn 1 3 11	" 0 40	47 Sách dạy làm bánh	Mỗi cuốn 0 30
3 Phấn-trang-lầu đờn 7 0 520 à 8 0 30	" 0 30	48 Bản đờn kiếm	" 0 30
4 Ngô-hồ bình-tây đờn 1 3 9	" 0 30	49 Bản đờn tranh	" 0 50
5 Gia đờn đờn 1 12	" 0 30	50 Bài ca 8 người	" 0 30
6 Thuần-trị quàng đờn 1 2	" 0 40	51 Kim Vân Kiều	" 1 00
7 Tuy-đờng đờn 1 2	" 0 40	52 Kim Vân Kiều (có hình)	" 2 00
8 Trường-văn quàng đờn 1 2	" 0 40	53 Chuyển đờn xưa	" 0 50
9 Long đờn đờn đờn 1 4	" 0 40	54 Bờm ám tự vị	" 0 40
10 Ông-trung-điền đờn 1 4	" 0 40	55 Syllabaire annamite	" 0 05
11 Ông-trung-ngọc đờn 1 4	" 0 40	56 Kim tự tinh lý	" 0 30
12 Nhạc phi đờn 1 27	" 0 40	57 Thuật bàn đờn học	" 0 50
13 Tiết định sang chính-tây đờn 1 11	" 0 40	58 Thiển ác hủ báo	" 0 10
14 Tam hạp nam-đờng đờn 1 5	" 0 40	59 Tiểu thuật nghiệp	" 0 10
15 Truyền-đồ xưa	" 0 50	60 Vocabulaire français-anglais et Annamite	" 0 70
16 Tam-tự-kinh	" 0 50	61 Vocabulaire et chinois	" 0 50
17 Văn-tiên	" 0 40	62 Petit atlas de la Cochinchine	" 1 00
18 Kèn-kiêu-phụng tục đờn đờn 2	" 0 25	63 Cours-Gracou de langue française	" 0 40
19 Sủ-công đờn 1 2	" 0 40	64 Báo-phong	" 0 10
20 Thoi-khánh-châu-lưu	" 0 30	65 Hồ-lắc	" 0 25
21 Nam-nữ-hôn-nhờ đờn 1 2	" 0 36	66 Pense-temps	" 0 20
22 Lâm-sanh-xuân-nữ-đờn	" 0 30	67 Sách dạy làm bánh	" 0 30
23 Lâm-sanh-lâm-thoại	" 0 30	68 Histoire d'Annam	" 0 50
24 Chử-huân-ly-đám	" 0 30	69 Leçons élémentaires de Géographie	" 0 50
25 Nhi-thập-từ-nhiên	" 0 30	70 Lectures françaises	" 0 35
26 Văn-huê-lầu đờn 1 5	" 0 10	71 Bài viết đờn nhập môn	" 0 25
27 Trần-minh-khê-chiến	" 0 30	72 Toán pháp	" 0 50
28 Tô-dân-từ-tho	" 0 30	73 Recueil d'exercices sur le calcul différentiel	" 0 50
29 Thiển-Hương	" 0 30	74 Ngòi bút tinh	" 0 25
30 Thiển-sanh-ly-tho	" 0 30	75 Quán anh kiệt đờn 1 4	" 0 30
31 Tượng-Tam-Quốc-quả-ngu-quang	" 0 40	76 Chánh đờn đờn Giang nam đờn 1 4	" 0 30
32 Tượng-Tam-Quốc-Tem-cô-thảo-lư	" 0 45	77 Dictionnaire Annamite français (broché)	" 3 10
33 Tượng-hồng-thần	" 0 45	78 Dictionnaire Annamite français (lié)	" 4 50
34 Kim-Vân-Kiều	" 0 45	79 Dictionnaire Annamite français (broché)	" 4 50
35 Kiều-phụng	" 0 45	80 Dictionnaire Annamite français-annamite	" 5 50
36 Trường-ngữ-tho	" 0 50	81 Méthode de lecture illustrée franco-annamite	" 0 50
37 Trường-Sơn-huê	" 0 30	82 Méthode de lecture illustrée en français	" 0 50
38 Cầu-hạt-cỏ	" 0 25	83 Méthode de lecture illustrée en quoc-ngô	" 0 50
39 Hải-huê-tinh	" 0 25	84 Morale de laon de choses	" 0 50
40 Tượng-Nhữ-diện-nhị-diện đờn 1 3	" 0 20	85 Morale pratique en français	" 1 00
41 Thơ-chơ-mơ đờn đờn đờn 1 2	" 0 25	86 Morale pratique en quoc-ngô	" 1 00
42 Trĩn-tả-huân	" 0 20	87 Manuel de conversation Franco-annamite	" 2 00
43 Giải-buôn	" 0 40	to Becco	" 2 00
44 Chiếu-quản-công-hộ	" 0 30	88 Traité et Rapports	" 2 00
45 Lang-châu-tho	" 0 30		

Lời rao

Xin ghi nhớ rằng, muốn mua Sư-Phạm-Học-Khoa cho trẻ nhà rèn tập, khá gọi mua trước ngày 15 aout chớ trì hoãn mà trễ.

Giá trọn năm và trọn số. .... 12\$00

GIÁ RIÊNG

Xấp cho lớp Đờng-ấu 2 00
Xấp cho lớp Dự-bị. 2 00
Xấp cho lớp Sơ-học. 2 00
Người ở Saigon và Chơ-lớn được trả góp mỗi tháng là đờng trước 2 \$00 rồi mỗi tháng góp 100\$ cho đến tất giá.

CÓ MỘT THỨ NÀY MÀ THÔI

(N. y. a. que lui)

Có một thứ rượu Khum mans này hay trị bình-rết, nóng-lạnh hay làm cho lì vị, tiêu-lần hay trị bệnh gầy-nhược và thiên-thời. Rượu này rất đại-danh, thiên-hạ rất công-mởng và lợi-tốt hơn các thứ rượu Khum khác.
Hãy coi cho kỹ khi làm thì giả và phải nài cho phải cũ ve cơ đờn nhân-trang như hình ảnh đờn mới đến đây.
Có bán tại các tiệm bán đồ tạp vật

XI-BONG MAT-XAY
ĐEN

Tóc đen rậm

Hiệu con Rồng

HAO-VINH Công-ty
(Hàng ANNAM)
100 rue Lefebvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

Cách làm mau té tiên

Viết thơ cho Hãng Annam, Hào-vinh Công ty, 146 bis Rue Lefebvre, biểu gửi contre-remboursement (cách tiền trao của lãnh nơi nhà đặt thiệp một hộp một trăm ve đầu Essence de menthe, hiệu Lô-Tiên, tốt nhất trong cõi Đông dương, giá là mười tám đồng (15 + 00) mà thôi. Về bài lễ lại cho trong vòng quen lớn một ve hai cắt (1/2 20) — mỗi ve lời 50, một trăm ve lời 5 đồng bạc.

Bán một hộp lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp là năm trăm đồng bạc!

Viết thơ đi, đừng bỏ qua dịp làm tiên, ướng làm. Bằng đầu lời ít sai lời nhiều, bán buôn quen-thói, làm giàu chẳng bao lâu!

Cho không! Hãy coi cho kỹ. — Khi từ ngày nay một trăm người nào gò thơ đến mà mua đều trước, Hào, Annam Hào-vinh Công ty sẽ vui lòng gửi cho không một kilo xabong mỹ vậy thiệt, hiệu ngựa một sừng. (La Licorne), tốt nhất trong cõi Đông Dương hay là một ve đầu thơ Essence pour Lotion: Eau de Cologne, Quinine, foin coupé để làm đi một lít các thứ đều thơm kỳ, thì thích ai muốn thử nào cũng được. Hãy viết thơ mau đi, đừng bỏ lỡ cơ hội làm tiên ướng làm!

Hãng Annam, Hào-vinh & Co
146 bis Rue Lefebvre Saigon
Kính đôn.

CORDONNERIE-CHAPPELLERIE TONKINOISE

GRAVURE SUR METAUX ET MARBRES

NGUYEN-CHI-HÒA

SAIGON — 83, Rue Catinat, 83 — SAIGON

TIỆM ĐONG GIAY của tôi làm theo kiểu Langso, làm thời.

Tôi làm cao và thiết tinh bằng các thứ Da bên lấy hết và tinh phải giá không mất, chứ không phải như chỗ khác làm pha Da-xấu mà bán rẻ.

Tôi có bán nhiều kiểu nón Casque thiệt nhẹ và chắc, lợp bằng Ni-xam bó Tráng và Vàng.

Tôi cũng có thể giới khác Con-dấu Bùn-dông, chạm Mạ-bia đá Cầm-thạch đá mã.

Có sẵn Sách Mẫu (CATALÔ) đủ kiểu và các thứ màu da gửi đi để Qui-vị lựa. **BẢN SĨ CÓ GIÁ RIÊNG.**

NGUYỄN-CHI-HÒA Kính mời.

SOCIÉTÉ DES TABACS

DE L'INDOCHINE

(Đông-dương Yên diệp Công-ty)

Tư-bản: 6.000.000 fr.

Chính sở Công-ty tại **PARIS**

Sở Cai-trị và công-xưởng tại **HANOI**

Đón-diễn trọng **KIM-XUYỀN và VĂN-KHÉ** thuộc là tại

Hiện có những thứ sau này gửi bán trong các hiệu:

XI-GÀ. NINA.

Thuốc chữa vẩn:

COQ (Con gà)

Thuộc vẩn:

FAVORITES. MÉTROPOLES

vẩn vẩn

Và thứ thuốc lá vẩn, chấu khác, hiệu

PAGODE (Cái chùa)

KHOAN CHẤT THỦY

(Nước suối kim thạch)

VICHY

PHÁP-QUỐC-TUYÊN

VICHY CÉLESTINS

Có bán ngay đờ | Trị bệnh đau thần, đau đầu bằng-quang, bệnh Phong-dã nửa óc. | Trị bệnh đau thần, đau đầu bằng-quang, bệnh Phong-dã nửa óc. | Trị bệnh đau đầu và bệnh đăm

VICHY GRANDE-GRILLE trị bệnh đau đầu và bệnh đăm

VICHY HOPITAL trị bệnh thương 11, trường

Hãy coi chừng đồ giả mạo. Khi mua phải chỉ cho trông thứ nước nào mình muốn uống.

VICHY-ÉTAT BIÈU TÊ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối kỳ mà ra. — Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình dọn nước xit (Mọi-khi-chớ!).

Carte de remerciement
Mille remerciements pour les
cigarettes le 15/11/1919
[Signature]

PHẢI DÙNG THUỐC BỒ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của ông lương-y GUILLÉ

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đưỡng của quan lương-y GUILLÉ lấy làm thần hiệu trong những bệnh HƯ PHẾ, đau trong TÌ VỊ, đau nơi TRÁI ĐÁU GAN, ĐÁU MINH, RẾT VỎ ĐÀ, hoặc CHỐI NƯỚC, BỆNH KIẾT, BỆNH HO ĐÀ, BỆNH CÚM, GHÉ CHỐC NGOÀI DA và bệnh có TRÙNG LẠI TRONG BỤNG.

Xy là một thứ THUỐC XỜ rất tên và rất hiệu nghiệm làm cho HUỆT RA TINH KHIỆT. Những bệnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất kỳ thuốc trị đăm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ

THUỐC HOÀN XỜ

nếu cũng rút trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillé.

Chánh chủ thứ thuốc này là ông: PAUL GAGE PHIS, một hạng bác chế y sanh, đường GREVILLE 21 GERMANY, gần bãi số 9, ở tại thành PARIS.
và TRÊN CÁC BỮA PHƯƠNG ĐỀU CÓ DẤU

Có Một Minh Nhà Này Có Quyền
TRAY MẶT CHANH ĐÚC SÚNG VÀ LAM XE MÁY
TẠI THÀNH St-Étienne
Mà thôi

MANG F. MICHEL, CAFFORT Successeur ở đường Catinat số 36 SAIGON

Có bán SÚNG ĐÚC MẶT và ĐÚC LƯA. BÌ, THUỐC, ĐẠN, XE MÁY, ĐỒNG-HỒ và ĐỒ NỮ-TRANG. ĐỒ ĐỂ LẠI GIÁ RẺ. Lộc-Châu muốn mua vật chi thì xin để thơ như vậy.
M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat. — SAIGON.

Saigon — Imp. de l'Union
L'Administrateur Gérant: NGUYỄN-VĂN-CỬA